

บทที่ 1

บทนำ

1.สภาพของปัญหา

การซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งอาศัยการค้าระหว่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้นความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการค้าระหว่างประเทศเป็นการค้าที่มีการดำเนินการหลายกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยมีสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศเป็นแกนกลาง และมีธุรกรรมอื่นๆตามมา กล่าวคือ มีการติดต่อเจรจาซื้อขายสินค้า การขนส่ง การชำระราคา การประกันภัยสินค้า ในทางปฏิบัติการค้าระหว่างประเทศอาจดำเนินการโดยผู้ขายหรือผู้ส่งออกทำการตกลงกับผู้ซื้อหรือผู้นำเข้าในต่างประเทศโดยตรง หรือผู้ขายหรือผู้ส่งออกอาจตกลงและทำสัญญาผ่านผู้แทนที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือสำนักงานสาขาหรือบริษัทในเครือของผู้ซื้อก็ได้ นอกจากนี้ในปัจจุบันมีการเจรจาการค้าและตกลงกันโดยผ่านตัวแทน (Agent) มากขึ้น เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องในการค้าระหว่างประเทศมีหลายฝ่าย การดำเนินการของผู้ซื้อและผู้ขายในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศจึงมีความจำเป็นจะต้องมีการติดต่อโดยผ่านตัวแทน ทั้งในเรื่องการติดต่อ การเจรจา การขนส่งสินค้า การชำระราคา เป็นต้น บางครั้งคู่สัญญาไม่สามารถติดต่อกับคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งด้วยตนเองได้ทุกอย่าง อาจเป็นเพราะไม่สะดวกหรือไม่ถนัดในบางเรื่อง ตัวแทนจึงเข้ามาช่วยทำแทนหรือเป็นสื่อกลางในการติดต่อ

จากความสำคัญของการมีตัวแทนในการซื้อขายสินค้าดังกล่าวข้างต้น เพื่อเป็นการขจัดอุปสรรคทางการค้าและสร้างกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับตัวแทนในการซื้อขายระหว่างประเทศที่เป็นเอกภาพ สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการทำกฎหมายเอกชนให้เป็นเอกภาพ (International Institute for the Unification of Private Law : UNIDROIT) จึงได้จัดทำอนุสัญญาว่าด้วยตัวแทนในการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศที่เปิดให้ประเทศต่างๆ เข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1983 ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับกับตัวแทนในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศในระหว่างประเทศภาคีอันเป็นการทำกฎหมายให้เป็นสากล มีความเป็นเอกภาพเพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ โดยเป็นอนุสัญญาที่ออกมารองรับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ ค.ศ. 1980 หรือ United Nations Convention on Contracts for the International Sales of Goods (CISG)

แต่อย่างไรก็ตาม อนุสัญญาว่าด้วยตัวแทนในการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ค.ศ. 1983 นั้นได้ออกมาให้ประเทศต่างๆได้เข้าร่วมลงนามเป็นภาคีมากกว่า 25 ปีแล้ว แต่มีประเทศที่เข้าร่วมลงนามเป็นภาคีเพียง 9 ประเทศ ทำให้อนุสัญญาดังกล่าวยังไม่ผลใช้บังคับ เนื่องจากบทบัญญัติในอนุสัญญากำหนดให้อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่มีประเทศต่างๆเข้าเป็นภาคีครบ 10 ประเทศ ดังนั้น จึงเห็นควรศึกษาลักษณะของสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ และกฎหมายที่มีผลบังคับใช้กับสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวแทน เพื่อให้เข้าใจลักษณะของสัญญาและหลักการในบทบัญญัติของอนุสัญญาให้ชัดเจนขึ้น และนำมาใช้ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้เห็นถึงข้อเหมือนและข้อแตกต่างระหว่างบทบัญญัติของกฎหมายไทยและอนุสัญญา รวมทั้งข้อดีข้อเสียของการนำมาปรับใช้ เพื่อพิจารณาถึงความจำเป็นในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าวหรือมีแนวทางของประเทศไทยในการพัฒนากฎหมายในเรื่องตัวแทนในสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศเพื่อเยียวยาปัญหา และเพื่อความเอื้ออำนวยต่อการดำเนินการของตัวแทนในสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศให้เป็นไปโดยราบรื่น เป็นธรรม ต่อคู่สัญญา ตลอดจนเป็นส่งเสริมการค้าขายสินค้าระหว่างประเทศให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

2. ขอบเขตและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาถึงประวัติความเป็นมา เนื้อหาและหลักการสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยตัวแทนในการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ค.ศ. 1983 โดยมุ่งเน้นที่จะศึกษาถึงหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายในแต่ละบทบัญญัติ รวมทั้งศึกษาถึงประวัติความเป็นมา เนื้อหาและหลักการของกฎหมายเอกเทศสัญญา ลักษณะตัวแทน ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย เพื่อวิเคราะห์ว่ากฎหมายทั้งสองมีความเหมือนและความแตกต่างกันอย่างไร หลักกฎหมายทั้งสองจะเข้ามามีผลใช้บังคับกับสัญญาหรือกรณีพิพาทที่เกิดขึ้นได้โดยทางใดบ้าง เพื่อนำมาพิจารณาถึงข้อดีและข้อเสียว่าประเทศไทยควรจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าวหรือไม่ รวมทั้งข้อเสนอแนะทั้งกรณีประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีหรือไม่เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญา

3. วิธีการศึกษา

สารนิพนธ์นี้จัดทำขึ้นโดยการศึกษาด้วยวิธีวิจัยทางเอกสาร (Document Research) ด้วยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทางด้านเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มาจากการค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ และข้อมูลทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์หลักการสำคัญ ศึกษาเปรียบเทียบกับ กฎหมายไทย พร้อมทั้งสรุปผลที่ได้รับจากการศึกษาและแนวความคิดที่อาจเป็นประโยชน์และ ความเหมาะสมในการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยตัวแทนในการซื้อขายสินค้า ระหว่างประเทศ ค.ศ. 1983

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

- (1) เพื่อให้ทราบและทำความเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ของกฎหมายเอกเทศสัญญา ลักษณะตัวแทนของประเทศไทยในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และการนำไปใช้กับสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ
- (2) เพื่อให้ทราบและทำความเข้าใจถึงหลักเกณฑ์ของอนุสัญญาว่าด้วยตัวแทนในการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ค.ศ. 1983 และการนำไปใช้
- (3) เพื่อให้ทราบถึงความเหมือนและความแตกต่างของหลักกฎหมายตัวแทนของ ประเทศไทยและอนุสัญญาว่าด้วยตัวแทนในการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ค.ศ. 1983 เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาถึงข้อดีข้อเสียในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าวของประเทศไทย
- (4) เป็นประโยชน์ต่อคู่สัญญาที่จำเป็นต้องมีการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ศาล และผู้ประกอบการวิชาชีพกฎหมาย เพื่อเป็นแนวทางในการใช้และการพิจารณา ในกรณีหากประเทศไทยจะได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาในภายหน้า ซึ่งมีผลทำให้ประเทศไทยต้องออกกฎหมายเพื่อรองรับเอาอนุสัญญามาบังคับใช้เป็นกฎหมายภายใน หรือในกรณีหากประเทศไทยไม่ได้เป็นภาคีของอนุสัญญา แต่กฎเกณฑ์แห่งกฎหมายระหว่างประเทศหรือกฎหมายขัดกันอาจทำให้ศาลของ ประเทศไทยต้องนำเอาอนุสัญญามาพิจารณابังคับใช้กับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้มีการใช้ การตีความบทบัญญัติในอนุสัญญาที่เป็นไปตามหลักสากลที่ยอมรับโดยทั่วไปและสอดคล้อง เป็นไปในแนวเดียวกันกับนานาอารยประเทศ